

Ελένη Μπουτουλούση
(Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Α.Π.Θ)

Η οικονομική κρίση της Ελλάδας στον γερμανικό και ελληνικό έντυπο δημοσιογραφικό λόγο: Περιγραφή βιβλίου

Το 2010, μέσα σε λίγους μήνες (Φεβρουάριος - Ιούνιος) μετά τα πρώτα δημοσιεύματα για το ελληνικό δημόσιο χρέος στα γερμανικά ΜΜΕ, δημιουργήθηκε στη Γερμανία μια εντελώς νέα εικόνα της Ελλάδας. Οι χαρακτηρισμοί των ΜΜΕ για την Ελλάδα και τους Έλληνες έσφυζαν από αρνητικές συνδηλώσεις και καθιέρωσαν σε ελάχιστο χρονικό διάστημα μια σειρά από γλωσσικά και κοινωνικά στερεότυπα. Έκτοτε, η χρήση τους επαναφέρει αυτόματα την εικόνα που διαμορφώθηκε στο μυαλό των ανθρώπων την άνοιξη του 2010, σύμφωνα με την οποία οι Έλληνες ζουν ξέγνοιαστα σε βάρος της υπόλοιπης ευρωζώνης, χωρίς να νοιάζονται αν εξαιτίας τους καταρρέει ολόκληρη η Ευρώπη. Η εικόνα αυτή μόλις πριν λίγο άρχισε να αλλάζει.

Η δημιουργία κοινωνικών στερεοτύπων μέσα από τη χρήση της γλώσσας αποτελεί μια φυσιολογική διαδικασία. Το να εκμεταλλεύεται όμως κανείς τη διαδικασία αυτή για να στιγματίσει μια ολόκληρη εθνική ομάδα ανθρώπων είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, επειδή προκαλεί τον αποκλεισμό της στιγματισμένης ομάδας και καταστρέφει τις πολιτισμικές, πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες και τους πολίτες των εμπλεκόμενων χωρών. Πώς όμως δημιουργείται ένας τόσο δραστικός λόγος της διαφοράς και του αποκλεισμού;

Επιστήμονες από την Ελλάδα και τη Γερμανία, και συγκεκριμένα, από τα Τμήματα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Πανεπιστημίου Λάιπνιτς του Ανόβερου, εξέτασαν στο πλαίσιο της κριτικής ανάλυσης λόγου εξακόσια περίπου γερμανικά και ελληνικά άρθρα του έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου που δημοσιεύτηκαν την περίοδο αυτή. Οι αναλύσεις αποκαλύπτουν τα σημειωτικά μέσα που εξυπηρετούν την παγίωση της διαφοράς: οδηγούν, επίσης, στην εμφάνιση μιας ακριβέστερης εικόνας των αντιδράσεων που προκάλεσαν τα γερμανικά δημοσιεύματα στα ελληνικά ΜΜΕ. Από την αντιπαράθεση των γερμανικών και ελληνικών άρθρων προκύπτει ότι τα εξεταζόμενα άρθρα συνιστούν μια εν μέρει διαλογική επικοινωνία, η οποία από τη μια συνεισφέρει, κυρίως, στην ενεργοποίηση στερεοτύπων, προκαταλήψεων και ιστορικών τραυμάτων και από την άλλη ασκεί κριτική στον λόγο της διαφοράς εστιάζοντας στις ομοιότητες και συγκλίσεις.

Ένα μέρος των αποτελεσμάτων της έρευνας παρουσιάζεται στο παρακάτω βιβλίο που έχει εκδοθεί σε γερμανικό εκδοτικό οίκο:

Hans Bickes, Eleni Butulussi, Tina Otten, Janina Schendel, Amalia Sdroulia, Alexander Steinhof (2012): *Die Dynamik der Konstruktion von Differenz und Feindseligkeit am Beispiel der Finanzkrise Griechenlands: Hört beim Geld die Freundschaft auf? Kritisches diskursanalytische Untersuchungen der Berichterstattung ausgewählter deutscher und griechischer Medien.* (Κατασκευάζοντας τη διαφορά και την εχθρότητα - Το παράδειγμα της οικονομικής κρίσης της Ελλάδας: Σταματά η φιλία εκεί που αρχίζει το χρήμα; Μελέτες κριτικής ανάλυσης λόγου σε επιλεγμένα άρθρα του γερμανικού και ελληνικού τύπου). München. iudicium. (237 σελίδες, 25,— Ευρώ, ISBN: 978-3-86205-080-2)